

MỤC LỤC

MỤC	TRANG
A- PHẦN MỞ ĐẦU	1
I. Bối cảnh của đề tài	1
II. Lí do chọn đề tài	2
III. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu	3
IV. Mục đích nghiên cứu	3
B- PHẦN NỘI DUNG	4
I. Cơ sở lí luận	4
II. Thực trạng của vấn đề	4
III. Cách tiến hành biện pháp sử dụng video để giải quyết vấn đề	5
C. PHẦN KẾT LUẬN	17
I. Kết quả thực hiện	17
II. Kết luận	19
III. Kiến nghị đề xuất	19
TÀI LIỆU THAM KHẢO	20

A- PHẦN MỞ ĐẦU

I. Bối cảnh của đề tài:

1. Nhu cầu đổi mới phương pháp dạy học Địa lý 6:

Hiện nay, phương pháp dạy học truyền thống trong môn Địa lý 6 còn nhiều hạn chế:

Giáo viên chủ yếu truyền đạt kiến thức một chiều, học sinh tiếp thu thụ động.

Khó khăn trong việc mô tả các hiện tượng địa lý trừu tượng, sinh động.

Hạn chế khả năng khám phá, trải nghiệm thực tế của học sinh.

Nhu cầu đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực, phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh ngày càng cấp thiết.

2. Tiềm năng của video clip trong dạy học Địa lý 6:

Video clip là công cụ trực quan, sinh động, có khả năng:

Miêu tả các hiện tượng địa lý một cách cụ thể, rõ ràng.

Giúp học sinh hình dung các khái niệm trừu tượng một cách dễ dàng.

Tạo hứng thú, khơi gợi niềm đam mê khám phá địa lý cho học sinh.

Kích thích tư duy sáng tạo, phát triển năng lực tự học của học sinh.

Việc sử dụng video clip phù hợp trong dạy học Địa lý 6 mang lại nhiều lợi ích:

Nâng cao hiệu quả tiếp thu kiến thức của học sinh.

Phát triển các kỹ năng tư duy, giải quyết vấn đề, giao tiếp.

Góp phần hình thành hứng thú, niềm yêu thích môn Địa lý.

3. Thực trạng sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6:

Việc sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6 còn nhiều hạn chế:

Giáo viên chưa có nhiều kinh nghiệm lựa chọn, sử dụng video clip hiệu quả.

Cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học chưa đáp ứng đầy đủ.

Nguồn video clip chất lượng cao, phù hợp với chương trình sách giáo khoa còn hạn chế.

4. Khả năng ứng dụng và phát triển đề tài:

Việc nghiên cứu và ứng dụng đề tài "Sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6" có khả năng:

- Nâng cao chất lượng dạy học môn Địa lý 6.
- Góp phần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực, phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh.
- Kích thích hứng thú, khơi gợi niềm đam mê khám phá địa lý cho học sinh.

Kết luận: Sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6 là một đề tài có tính ứng dụng cao, phù hợp với xu hướng đổi mới phương pháp dạy học hiện nay. Việc nghiên cứu và ứng dụng đề tài này có thể góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Địa lý 6, khơi gợi niềm đam mê khám phá địa lý cho học sinh

.II. Lý do chọn đề tài:

Địa lí là một môn khoa học liên ngành. Nó có mối quan hệ mật thiết với hầu hết các môn học khác như: Vật lí, Hóa học, Văn học, Sinh học, Tin học... Vì vậy, để một tiết học Địa lí đạt hiệu quả cao, Giáo viên phải kết hợp nhiều phương pháp, phương tiện dạy học như: mô tả, đàm thoại gợi mở, tạo ấn tượng ban đầu, sử dụng các mô hình sáng tạo, bản đồ, atlas, videoclip,... Trong đó, việc sử dụng videoclip trong dạy học Địa lí là một trong những hình thức ứng dụng CNTT mang lại hiệu quả cao. Videoclip là sự kết hợp sống động giữa hình ảnh và âm thanh, giữa kênh hình và kênh chữ tạo nên tính trực quan, có sức cuốn hút cao làm cho học sinh thấy hứng thú trong học tập và dễ tiếp thu bài hơn. Phân môn Địa lí lớp 6 là chương trình Địa lí tự nhiên, cụ thể là kiến thức về trái đất và các thành phần tự nhiên cấu tạo nên trái đất. Nội dung kiến thức mang tính tư duy trừu tượng nên đòi hỏi các em học sinh phải có kĩ năng quan sát, khái quát hóa, liên tưởng. Với tầm quan trọng như vậy, việc dạy học Địa lí lớp 6 sao cho đạt hiệu quả cao và tạo được sự cuốn hút đối với học sinh là điều hết sức cần thiết. Do đó, người giáo viên cần phải ứng dụng những thành tựu của khoa học công nghệ vào việc dạy học Địa lí để tránh sự nhàm chán và nâng cao hiệu quả học tập cho học sinh. Đặc biệt, việc sử dụng videoclip trong dạy học Địa lí cần phải được quan tâm nhiều hơn nữa để khắc sâu kiến thức cho học sinh. Hiện nay, cùng với sự phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ, việc ứng dụng CNTT vào đổi mới PPDH nói chung và dạy học Địa lí nói riêng theo hướng tích cực là rất cần thiết.

Đúng như N.N. Baranxki (nhà địa lí người Liên Xô) đã nhận định “...*Cái đối tượng, hiện tượng nghiên cứu mà các phương tiện trực quan có thể tiến hành một cách nhẹ nhàng sinh động, có kết quả tốt trong 15 phút thì khi thiếu các phương tiện trực quan phải mất 1 giờ, 2 giờ hay hơn nữa mới nhận thấy được, lại làm cho học sinh vất vả, đồng thời phương tiện trực quan cũng làm cho học sinh lĩnh hội được rõ ràng và chắc chắn.*”

Bằng chứng từ một kết quả nghiên cứu cho thấy học sinh nhớ được 30% nếu chỉ nghe bằng tai, còn nếu cả nghe lẫn nhìn sẽ nhớ được 50% kiến thức. Để đáp ứng được yêu cầu cần đạt của chương trình phổ thông tổng thể 2018, với xu hướng dạy học hiện nay là lấy người học làm trung tâm, giáo viên là người hướng dẫn tổ chức các hoạt động cho học sinh, góp phần phát triển các năng lực, hình thành phẩm chất cho học sinh, vì vậy tôi mạnh dạn lựa chọn giải pháp góp

phần nâng cao chất lượng công tác giảng dạy: **“Sử dụng videoclip nhằm tạo hứng thú và nâng cao hiệu quả trong dạy học phân môn Địa lí 6”** vì các videoclip có khả năng phản ánh sự vật hiện tượng địa lí theo chiều hướng vận động và phát triển nên tạo ra tính trực quan về đối tượng nhận thức địa lí, kết hợp với ứng dụng công nghệ thông tin để tích cực hóa hoạt động nhận thức của học sinh, định hướng tư duy và tổ chức hoạt động học tập đạt hiệu quả cao. Việc sử dụng videoclip sẽ góp phần tăng tính hứng thú và bớt sự đơn điệu, thu hút học sinh vào hoạt động học một cách chủ động và tích cực nhất. Biện pháp này đã được tôi sử dụng trong quá trình soạn bài và giảng dạy của mình. Biện pháp này đã góp phần tạo hứng thú học tập cho học sinh trong các giờ dạy và nâng cao chất lượng giảng dạy của bộ môn đã được Ban giám hiệu nhà trường, tổ chuyên môn, bạn bè đồng nghiệp đánh giá cao về hiệu quả của nó mang lại.

III. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu:

- 1. Đối tượng:** học sinh trường THCS Chuyên Mỹ, Phú Xuyên, Hà Nội
- 2. Thời gian thực hiện:** từ tháng 09 năm 2022 đến tháng 02 năm 2024

IV. Mục đích nghiên cứu

1. Nâng cao hiệu quả dạy học:

Video clip giúp khơi gợi hứng thú, thu hút sự chú ý của học sinh, tạo môi trường học tập sinh động, trực quan.

Giúp học sinh dễ dàng hình dung các khái niệm, hiện tượng địa lý phức tạp, trừu tượng, khó quan sát trực tiếp.

Tăng cường tính thực tế cho bài học, giúp học sinh liên hệ kiến thức lý thuyết với thực tế sinh động.

Kích thích tư duy sáng tạo, phát triển khả năng quan sát, phân tích, tổng hợp và giải quyết vấn đề của học sinh.

2. Phát triển năng lực học tập của học sinh:

Nâng cao khả năng tiếp thu kiến thức, ghi nhớ thông tin và hình ảnh một cách hiệu quả.

Rèn luyện kỹ năng tư duy phản biện, khả năng làm việc nhóm và hợp tác. Phát triển kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong học tập.

Góp phần hình thành hứng thú, niềm yêu thích với môn học Địa lý.

3. Giúp giáo viên đổi mới phương pháp giảng dạy:

Đa dạng hóa các hình thức tổ chức hoạt động dạy học, tạo sự hứng thú cho học sinh.

Nâng cao hiệu quả sử dụng thời gian trong giờ học.

Tăng cường khả năng ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy.

Góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Địa lý lớp 6.

4. Cung cấp tài liệu tham khảo hữu ích:

Góp phần xây dựng kho tàng video clip dạy học Địa lý lớp 6 phong phú, đa dạng.

Cung cấp tài liệu tham khảo hữu ích cho giáo viên và học sinh trong quá trình dạy học và học tập.

B- NỘI DUNG

I. Cơ sở lý luận:

1. Lý luận khoa học:

Lý thuyết trực quan: video clip cung cấp hình ảnh trực khoa sinh động giúp học sinh dễ dàng hình dung các khái niệm, hiện tượng địa lí trừu tượng.

Lý thuyết học tập tích cực: video clip khuyến khích học sinh tham gia tích cực vào quá trình học tập, kích thích tư duy và óc sáng tạo.

Lý thuyết đa giác quan: video clip tiếp theo hình ảnh âm thanh, ngôn ngữ giúp học sinh tiếp thu kiến thức qua nhiều giác quan, tăng hiệu quả ghi nhớ.

2. Lý luận thực tiễn:

Thực trạng: môn Địa lý 6 có nhiều nội dung lý thuyết trừu tượng, khó hình dung. Việc sử dụng sách giáo khoa và tranh ảnh minh họa chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu và tiếp thu kiến thức của học sinh, học sinh còn thiếu hứng thú với môn Địa lý

Nhu cầu: cần có một phương pháp giảng dạy mới giúp học sinh tiếp thu kiến thức hiệu quả và hứng thú hơn. Video clip là một giải pháp phù hợp cho nhu cầu này khả năng ứng dụng việc sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6 được áp dụng thành công ở nhiều nơi trên thế giới và có thể áp dụng hiệu quả trong điều kiện giáo dục Việt Nam.

II. Thực trạng của vấn đề :

1. Giáo viên.

- Thiết bị dạy học cho chương trình phổ thông tổng thể 2018 chưa được đầy đủ (Hệ thống tranh ảnh, bản, lược đồ, video theo SGK mới) nên bản thân giáo viên còn gặp phải 1 số khó khăn trong quá trình truyền đạt kiến thức
- Ứng dụng công nghệ thông tin dừng lại ở mức đơn giản, hoặc gọi là có sử dụng. GV chưa đầu tư nhiều thời gian để chuẩn bị, thiết kế bài học. Các phương pháp truyền thống, thụ động vẫn được sử dụng mà ít có sự cải tiến.
- Đặc thù phân môn Địa lí là môn có nhiều kiến thức mới, phức tạp, trừu tượng có sự liên quan móc xích với nhau. Do đó về kiến thức có thể nói tương đối khó với học sinh.
- Thời gian học tập trên lớp không nhiều chỉ có 1,5 tiết một tuần, lượng kiến thức trong chương trình có bài khá nặng. Vì vậy sắp xếp các hoạt động sao cho thực sự khoa học để học sinh vừa lĩnh hội đầy đủ kiến thức lý thuyết, vừa có thời gian liên hệ thực tế là một nhiệm vụ không hề đơn giản.

2. Học sinh.

- Tình trạng nhiều em học sinh học lệch, không quan tâm nhiều đến môn học (học để đối phó). Điều đó thực sự gây khó khăn cho việc giảng dạy bộ môn, nhất

là khi muốn áp dụng các phương pháp dạy học đổi mới, từ đó dẫn đến chất lượng bộ môn chưa được cao.

- Một số HS chưa có phương pháp học tập khoa học, học thụ động, lệ thuộc vào các loại sách bài giải bài tập (chép bài tập vào vở nhưng không hiểu gì), hoặc học bài theo kiểu đối phó nên chưa phát huy được năng lực tự học của mình.
- Nhận thức của nhiều HS còn mức khá và trung bình ...

III. Cách tiến hành biện pháp sử dụng video để giải quyết vấn đề

1. Xác định nội dung cần sử dụng video trong bài học.

- Tùy vào từng nội dung mà ta xác định có hay không sử dụng video clip.
- Sưu tầm, tìm kiếm video phù hợp với nội dung bài học.
 - + Chọn video có nội dung bám sát chương trình sách giáo khoa đảm bảo tính khoa học và chính xác
 - + Chọn video có chất lượng hình ảnh và âm thanh tốt phù hợp với lứa tuổi học sinh
 - + Chọn video có thời lượng phù hợp không quá dài để tránh gây nhàm chán cho học sinh

Sử dụng các công cụ tìm kiếm như:

+ Các trang web:

<http://www.google.com.vn>

<http://www.google.video.com.vn>

<http://www.bing.com.vn>

<http://www.youtube.com.vn>

+ Đĩa CD – ROM Biển Việt Nam

2. Thiết kế, biên tập và chỉnh sửa video.

- Sử dụng phần mềm Xilisoft Video Converter Ultimate
- Sử dụng phần mềm Proshow Producer
- Các bước thiết kế, biên tập và chỉnh sửa video

Bước 1: Chọn video cần cắt

Bước 2: Cắt video

Bước 3: Xuất video

- Nối video

Bước 1: Nhập file cần nối

Bước 2: Tùy chỉnh video cần nối

Bước 3: Xuất video tương tự như trong cắt video

- Đưa video vào bài giảng

3. Sử dụng các videoclip vào chương trình Địa lí 6

Trong chương trình Địa lí 6 có thể sử dụng videoclip vào tất cả các bài học để khai thác kiến thức như sau:

STT	Tên bài	Videoclip có thể sử dụng
Bài 1	Hệ thống kinh, vĩ tuyến. Tọa độ địa lí	[Ứng dụng của hệ thống kinh vĩ tuyến trong đời sống]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8
Bài 2	Bản đồ. Một số lưới kinh, vĩ tuyến. Phương hướng trên bản đồ	[Cách sử dụng bản đồ - Bài giảng Địa lí 6 Kết nối tri thức]: https://www.youtube.com/watch?v=ufMSDF5mueQ
Bài 3	Tỉ lệ bản đồ. Tính khoảng cách thực tế dựa vào bản đồ	[Ví dụ về việc tính khoảng cách thực tế dựa vào tỉ lệ bản đồ]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8
Bài 4	Kí hiệu và bảng chú giải bản đồ. Tìm đường đi trên bản đồ	[Ví dụ về việc tìm đường đi trên bản đồ]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8
Bài 5	Lược đồ trí nhớ	[Ví dụ về việc vẽ lược đồ trí nhớ]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8
Bài 6	Trái đất trong hệ mặt trời	- Trái Đất trong Hệ Mặt Trời (Kênh Youtube "Học tốt Địa lí 6") - Vị trí của Trái Đất trong Hệ Mặt Trời (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú")
Bài 7	Chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất và hệ quả	- Chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất - Ngày đêm luân phiên (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú") (Kênh Youtube "Học tốt Địa lí 6") - Hệ thống múi giờ (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")

Bài 8	Chuyển động của Trái Đất quanh Mặt Trời và hệ quả	- Chuyển động của Trái Đất quanh Mặt Trời (Kênh Youtube "Học tốt Địa lí 6") - Vị trí và thời điểm các mùa (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 9	Xác định phương hướng ngoài thực tế	- Xác định phương hướng ngoài thực tế bằng la bàn (Kênh Youtube "Học tốt Địa lí 6") - Dấu hiệu nhận biết phương hướng ban ngày và ban đêm (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 10	Cấu tạo của Trái Đất. Các mảng kiến tạo	- Cấu tạo của Trái Đất (Kênh Youtube "Học tốt Địa lí 6") - Chuyển động của các mảng kiến tạo (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú")
Bài 11	Quá trình nội sinh và ngoại sinh. Hiện tượng tạo núi	Các dạng địa hình do quá trình nội sinh và ngoại sinh tạo ra (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú")
Bài 12	Núi lửa và động đất	- Nguyên nhân và biểu hiện của núi lửa và động đất (Kênh Youtube "Thầy Trường") - Biện pháp phòng tránh thiên tai do núi lửa và động đất gây ra (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")
Bài 13	Các dạng địa hình chính trên Trái Đất. Khoáng sản	- Phân loại các dạng địa hình (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú") - Phân loại khoáng sản (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 14	Thực hành: Đọc lược đồ tỉ lệ lớn và lát cắt địa hình đơn giản	Bài tập thực hành đọc lược đồ địa hình tỉ lệ lớn và lát cắt địa hình (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 15	Lớp vỏ khí của Trái Đất. Khí áp	Các loại gió (Kênh Youtube "Khoa học vui")

	và gió	
Bài 16	Nhiệt độ không khí. Mây và mưa	Quá trình hình thành mây và mưa (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 17	Thời tiết và khí hậu. Biến đổi khí hậu	- Nguyên nhân và hậu quả của biến đổi khí hậu (Kênh Youtube "Khoa học vui) - Giải pháp ứng phó với biến đổi khí hậu (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")
Bài 18	Thực hành: Phân tích biểu đồ nhiệt độ, lượng mưa	Bài tập thực hành phân tích biểu đồ nhiệt độ và lượng mưa (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 19	Thủy quyển và vòng tuần hoàn lớn của nước	Các giai đoạn của vòng tuần hoàn nước (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 20	Sông và hồ. Nước ngầm và băng hà	- Vai trò của sông, hồ, nước ngầm và băng hà (Kênh Youtube "Khoa học vui") - Khai thác và bảo vệ sông, hồ, nước ngầm và băng hà (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")
Bài 21	Biển và đại dương	- Vị trí và giới hạn của các đại dương (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú - Tài nguyên biển và đại dương (Kênh Youtube "Khoa học vui"): - Bảo vệ môi trường biển và đại dương (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")
Bài 22	Lớp đất trên Trái Đất	- Quá trình hình thành lớp đất (Kênh Youtube "Vũ trụ kỳ thú"): - Phân loại lớp đất (Kênh Youtube "Khoa học vui") - Bảo vệ lớp đất (Kênh Youtube "Giáo dục Việt Nam")
Bài 23	Sự sống trên Trái đất	Môi trường sống của các sinh vật (Kênh Youtube "Khoa học vui")

Bài 24	Rừng nhiệt đới	Vai trò của rừng nhiệt đới (Kênh Youtube "Khoa học vui")
Bài 25	Sự phân bố các đới thiên nhiên trên Trái Đất	[Vườn quốc gia Cát Tiên - Khám phá thiên nhiên hoang dã Việt Nam]: https://www.youtube.com/watch?v=TyvnoKbQQ1g [Khung cảnh ngoạn mục của rừng nhiệt đới Amazon]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8 [Sự đa dạng sinh học ở Madagascar]: https://www.youtube.com/watch?v=FCtFvNcjNqA
Bài 26	Thực hành: Tìm hiểu môi trường tự nhiên địa phương	Video đề xuất các giải pháp để bảo vệ môi trường tại địa phương(có thể giao cho HS thực hiện.)
Bài 27	Dân số và sự phân bố dân cư trên Thế giới	[Mật độ dân số trên thế giới]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8 [Sự phân bố dân cư theo khu vực]: https://www.youtube.com/watch?v=FCtFvNcjNqA
Bài 28	Mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên	Một số ví dụ về mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên: **https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8 **https://www.youtube.com/watch?v=FCtFvNcjNqA
Bài 29	Bảo vệ tự nhiên và khai thác thông minh các tài nguyên thiên nhiên vì sự phát triển bền vững	[Sử dụng năng lượng tái tạo - Giải pháp cho tương lai]: https://www.youtube.com/watch?v=76an73eojc8
Bài 30	Thực hành: Tìm hiểu mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên ở địa	Video giới thiệu về vị trí địa lý, lịch sử, văn hóa, kinh tế,... của địa phương bạn đang sinh sống(có thể giao cho HS thực hiện.)

phương	
--------	--

4. Cách thức sử dụng video .

Giáo viên có thể sử dụng video ở tất cả các khâu trong quá trình dạy học.

- + Mở đầu
- + Hình thành kiến thức mới
- + củng cố kiến thức, luyện tập
- + Hướng dẫn HS học ở nhà.

Tôi xin đưa ra một số ví dụ minh họa được thực hiện trong tiết các dạy Địa lí của tôi như sau:

4.1. Hoạt động khởi động:

Khởi động bài giảng là một thao tác rất quan trọng đòi hỏi người giáo viên phải sáng tạo, luôn có sự đổi mới trong các tiết học khác nhau. Việc giáo viên thành công trong việc mở đầu bài học là tiền đề quan trọng tạo ra hứng thú, lôi cuốn học sinh vào bài giảng của mình. Những thầy cô giáo khởi động bài giảng bằng những thông tin thích thú, các em sẽ sẵn sàng tham gia, tạo ra một tâm lý hưng phấn, tự nhiên, vui nhộn để lôi cuốn học sinh vào giờ học. Không còn cảm nặng nề, lo lắng.

Minh họa 1: BÀI 9 : XÁC ĐỊNH PHƯƠNG HƯỚNG NGOÀI THỰC ĐỊA

- **Mục tiêu:** Kết nối với bài học, tạo sự hứng thú và tâm thế học tập cho học sinh.

- **Phương thức thực hiện:**

+ GV giao nhiệm vụ cho học sinh:

Theo dõi câu truyện trong video sau, em hãy cho biết nhờ những kiến thức địa lí đã giúp gì cho nhân vật Trang trong câu chuyện?

- + Thực hiện nhiệm vụ: HS tham gia trò chơi bằng cách giơ tay nhanh nhất.
- + HS báo cáo kết quả nhiệm vụ.

+ GV Đánh giá và chốt kiến thức và dẫn dắt vào bài mới “ Như vậy nhờ những kiến thức Địa lí trong các tiết học đã giúp bạn Trang tìm được phương hướng dựa vào quan sát các hiện tượng tự nhiên trong cuộc sống. Vậy làm thế nào để các em có thể xác định phương hướng trong thực tế, chúng ta cùng đi tìm hiểu trong tiết học hôm nay nhé”.

Hình ảnh : Học sinh quan sát videoclip phần khởi động

Minh họa 2: BÀI 15: LỚP VỎ KHÍ CỦA TRÁI ĐẤT. KHÍ ÁP VÀ GIÓ

- **Mục tiêu:** Kết nối với bài học, tạo tâm thế để bắt đầu tiết học hiệu quả.

- **Phương thức thực hiện:**

+GV Giao nhiệm vụ cho học sinh.

KHỞI ĐỘNG CÙNG ÂM NHẠC

https://www.youtube.com/watch?v=DjIGJGHw_L0

Các em cùng lắng nghe giai điệu bài hát sau, và cho biết:

- Kí ức tuổi thơ nào được nhắc đến trong bài hát?
- Tại sao điều có thể bay lượn trên bầu trời
- + HS thực hiện nhiệm vụ nghe bài hát và trả lời câu hỏi bằng cách giơ tay nhanh nhất.
- + HS báo cáo kết quả nhiệm vụ.
- + GV đánh giá và chốt kiến thức từ đó dẫn dắt vào bài mới “*Lớp không khí bao quanh Trái Đất được gọi là **khí quyển** hay **lớp vỏ khí** của Trái Đất. Lớp vỏ khí gồm những thành phần nào và cấu tạo ra sao? Khí áp và gió phân bố như thế nào trên Trái Đất?*”.

Minh họa 3: BÀI 20 : SÔNG VÀ HỒ. NƯỚC NGẦM VÀ BĂNG HÀ

- **Mục tiêu:** Kết nối với bài học, tạo tâm thế để bắt đầu tiết học hiệu quả.

- **Phương thức thực hiện:**

+GV Giao nhiệm vụ cho học sinh.

KHỞI ĐỘNG CÙNG ÂM NHẠC

<https://www.youtube.com/watch?v=fALKN1orJG0>

Các em cùng lắng nghe giai điệu bài hát sau, và cho biết cảm nhận về bài hát.

+ HS thực hiện nhiệm vụ nghe bài hát và trả lời câu hỏi bằng cách giơ tay nhanh nhất.

+ HS báo cáo kết quả nhiệm vụ.

+ GV đánh giá và chốt kiến thức từ đó dẫn dắt vào bài mới: Các con đã được nghe những giai điệu ngọt ngào, tha thiết của bài hát cũng đã được nghe chia sẻ của các bạn, hẳn trong mỗi các con đặt ra câu hỏi “tại sao lại có sự gắn bó sâu sắc giữa con người với dòng sông quê hương như vậy? Để giúp các con lý giải cho câu hỏi đó dưới góc nhìn khoa học của môn Địa lý, chúng ta hãy cùng nhau khám phá bài 20 “**Sông và hồ nước ngầm và băng hà**”.

4. 2. Hoạt động hình thành kiến thức mới:

Thông thường trong một bài dạy thường có một hoặc nhiều nội dung kiến thức mới, do đó hoạt động này có thể chia thành nhiều hoạt động nhỏ hơn (bản chất đây là nhóm các hoạt động khám phá các kiến thức). Thông qua hoạt động nhóm, cá nhân mà GV tổ chức với các tư liệu học tập bằng kênh hình/chữ/tiếng...HS lần lượt khám phá ra các kiến thức của bài dạy.

Minh họa 1: BÀI 7: CHUYỂN ĐỘNG TỰ QUAY QUANH TRỤC CỦA TRÁI ĐẤT VÀ HỆ QUẢ

Hoạt động 1: Tìm hiểu chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

*** Mục tiêu:**

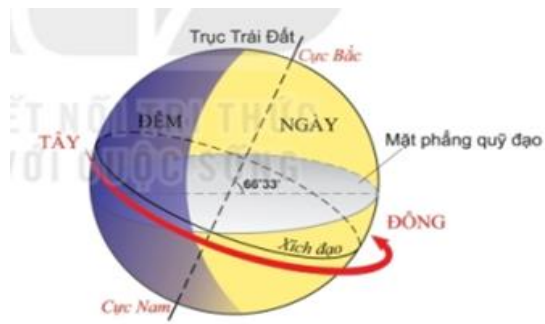
+ Mô tả được chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất.

+ Thực hiện được thao tác quay quả Địa cầu theo hướng tự quay quanh trục của trái đất là hướng từ Tây sang Đông.

*** Phương thức thực hiện:**

+ GV giao nhiệm vụ cho học sinh

Nhiệm vụ 1: Học sinh các nhóm quan sát hình 1, kết hợp với thông tin trên đoạn video sau <https://www.youtube.com/watch?v=qm94yFdCNog&t=398s> (Từ 1 phút 10 giây đến 1 phút 32 giây) hoàn thiện thông tin trong phiếu học tập số 1.

Hình 1. Chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

Phiếu học tập số 1

VẬN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH TRỤC	Đánh giá	
	Đúng	Sai
- Hướng tự quay quanh trục của Trái Đất?		
- Góc nghiêng của trục Trái Đất khi tự quay?		
- Thời gian Trái Đất tự quay quanh trục hết 1 vòng?		

Nhiệm vụ 2: Sử dụng quả địa cầu để mô tả chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất.

+ **HS** thực hiện nhiệm vụ: hoàn thành phiếu học tập số 1. GV quan sát hỗ trợ, hướng dẫn học sinh.

+ Trao đổi thảo luận và báo cáo kết quả: Các nhóm báo cáo kết quả làm việc, các học sinh khác có ý kiến nhận xét, bổ sung và tự đánh giá lẫn nhau theo phương án đánh giá: các nhóm sẽ đổi phiếu học tập cho nhóm bên cạnh để đánh giá chéo theo thang đánh giá sau:

+) Có 3/3 câu trả lời đúng: Hoàn thành tốt

+) Có 2/3 câu trả lời đúng: Hoàn thành

+) Có 1/3 câu trả lời đúng hoặc tất cả các câu trả lời: Không hoàn thành

+ Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh

- Chuẩn kiến thức:

1. Chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

- Trái Đất tự quay quanh trục tưởng tượng nối hai cực và nghiêng $66^{\circ}33'$ trên mặt phẳng quỹ đạo.

- Trái Đất tự quay quanh trục theo hướng từ Tây sang Đông.

- Thời gian Trái Đất tự quay 1 vòng quanh trục là 24 giờ (1 ngày đêm)

- Phản hồi phiếu học tập số 1

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

VẬN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH TRỤC

- Hướng tự quay quanh trục của Trái Đất?
Tây sang đông
- Góc nghiêng của trục Trái Đất khi tự quay?
 $66^{\circ}33'$
- Thời gian Trái Đất tự quay quanh trục hết 1 vòng?
24h (hay 1 ngày đêm)

Minh họa 2: BÀI 20 : SÔNG VÀ HỒ. NƯỚC NGẦM VÀ BĂNG HÀ

Nhiệm vụ 2: Tìm hiểu về hồ

* Mục tiêu:

- + Khái niệm về Hồ, kể tên 1 số các Hồ
- + Phân loại Hồ

* Phương thức thực hiện:

- + GV giao nhiệm vụ cho học sinh

Nhiệm vụ 1: Con quan sát hình ảnh hồ trên máy chiếu và đối chiếu với hình ảnh Hồ trong tưởng tượng qua bức vẽ của các con các con thấy được mình đã vẽ những đặc điểm về hồ đúng chưa?

Hồ miệng núi lửa Cra- tơ – Hoa Kỳ

Hồ Gươm (Hồ Hoàn Kiếm)

Hình ảnh Hồ do giáo viên cung cấp

- HS: trình bày nhận xét của bản thân
- Qua qua đối chiếu tìm hiểu nêu khái niệm Hồ?
Hồ là vùng trũng chứa nước trên bề mặt trái đất, không trực tiếp thông về biển.
- Hãy kể tên một số hồ lớn mà con biết ?
HS kể tên các hồ.

Nhiệm vụ 2: xem video và cho biết Hồ được phân loại như thế nào
<https://youtu.be/5WR8stxuv9g>

- Học sinh thực hiện nhiệm vụ học tập

(Hồ được phân loại theo hai cách:

+ theo tính chất của nước: hồ nước ngọt và nước mặn, theo nguồn gốc có hồ tự nhiên và hồ nhân tạo)

4.3. Hoạt động luyện tập, vận dụng:

HS sử dụng những kiến thức đã học, kỹ năng đã hình thành (năng lực của cá nhân) để giải quyết các vấn đề phức tạp hơn, đặc biệt là các vấn đề gần thực tiễn (theo từng bài hoặc nhóm bài có nội dung phù hợp), từ đó mà các thành tố phẩm chất và năng lực có cơ hội được phát triển và bền vững.

Mình họa 1 : BÀI 17: THỜI TIẾT VÀ KHÍ HẬU. BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

*** Mục tiêu:** Liên hệ thực tế về vấn đề xâm nhập mặn và nước biển dâng do biến đổi khí hậu gây ra ở vùng đồng bằng Sông Cửu Long và đề ra được hành động của em để góp phần hạn chế thực trạng đó.

*** Phương thức thực hiện:**

- GV giao nhiệm vụ cho học sinh

Dựa vào nội dung đoạn video

<https://www.youtube.com/watch?v=zdIcD2XjOOI> (từ 0 giây đến 1p30 giây)

em hãy trả lời những câu hỏi dưới đây.

+ Vùng kinh tế nào ở nước ta được nhắc đến trong đoạn video?

+ Những khó khăn mà vùng kinh tế này đang gặp phải là gì?

+ Nguyên nhân chính của những khó khăn đó?

+ Là học sinh, em có thể là gì để góp phần ứng phó biến đổi khí hậu để bảo vệ lớp phủ

băng trên bề mặt Trái Đất?

- HS theo dõi và thực hiện nhiệm vụ.
- Báo cáo kết quả làm việc
- Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs

Hình ảnh HS quan sát videoclip trong bài

Minh họa 2: BÀI 20 : SÔNG VÀ HỒ. NƯỚC NGẦM VÀ BĂNG HÀ

*** Mục tiêu:** Báo cáo về thực trạng dòng sông quê hương nơi mình sinh sống

*** Phương thức thực hiện:**

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh 4 tổ từ tiết học trước

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

Bước 3: Trình bày một báo cáo phóng sự ấn tượng nhất

Bước 4: Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của học sinh.

Hình ảnh cắt từ videoclip học sinh thực hiện báo cáo

Hình ảnh HS quan sát videoclip trong bài

C- PHẦN KẾT LUẬN

I. Kết quả thực hiện:

1. Hiệu quả của việc sử dụng video clip:

Video clip là phương tiện dạy học trực quan, sinh động, có hiệu quả cao trong việc khơi gợi hứng thú, thu hút sự chú ý của học sinh.

Giúp học sinh dễ dàng hình dung các khái niệm, hiện tượng địa lý phức tạp, trừu tượng, khó quan sát trực tiếp.

Tăng cường tính thực tế cho bài học, giúp học sinh liên hệ kiến thức lý thuyết với thực tế sinh động.

Kích thích tư duy sáng tạo, phát triển khả năng quan sát, phân tích, tổng hợp và giải quyết vấn đề của học sinh.

2. Ưu điểm của việc sử dụng video clip:

Đa dạng hóa các hình thức tổ chức hoạt động dạy học, tạo sự hứng thú cho học sinh.

Nâng cao hiệu quả sử dụng thời gian trong giờ học.

Tăng cường khả năng ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy.

Góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Địa lý lớp 6.

3. Một số hạn chế:

Việc sử dụng video clip cần có sự đầu tư về trang thiết bị, phần mềm và kỹ năng sử dụng công nghệ của giáo viên.

Video clip cần được lựa chọn và sử dụng phù hợp với nội dung bài học và trình độ học sinh.

Cần có sự hướng dẫn của giáo viên để học sinh sử dụng video clip hiệu quả.

4. Kết quả cụ thể:

Để tiến hành thực nghiệm, tôi xây dựng hai giáo án sau: *Minh họa lớp 6*.

- Với giáo án đối chứng (thực hiện ở lớp 6C) tôi soạn giảng theo phương pháp thông thường ở trường phổ thông, không sử dụng các videoclip trong bài giảng: học sinh ít phát biểu, hầu hết các em chưa chủ động thực hiện các yêu cầu của giáo viên hoặc ỷ lại những bạn học sinh khá - giỏi; các em không có hứng thú với tiết học, không khí lớp học buồn tẻ và mức độ tiếp thu kiến thức còn hạn chế.

- Với giáo án thực nghiệm (thực hiện ở lớp 6D) tôi sử dụng các videoclip trong bài giảng. Sau khi áp dụng biện pháp, bản thân tôi và đồng nghiệp nhận thấy rằng: Khi các em học Địa lí thông qua videoclip trong dạy học sẽ tạo sự thoải mái hơn, hứng thú hơn, học sinh được trực tiếp tham gia vào các hoạt động, tạo nên một không khí hăng say học tập, một không khí làm việc nghiêm túc để đi tìm cái phải hướng đến, đó là những kiến thức Địa lí.

Để có cơ sở đánh giá hiệu quả biện pháp được đề xuất, sau một thời gian học tập, tôi đã tiến hành kiểm chứng về thái độ và mức độ lĩnh hội kiến thức của học sinh thông qua phiếu thăm dò học sinh. . Kết quả thu được như sau:

Ý kiến của học sinh về hứng thú tham gia các hoạt động luyện tập phân môn Địa lí

Lớp	Số hs	Rất thích		Thích		Bình thường		Không thích	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
6C - Lớp đối chứng	39 hs	5	12.8	21	53.9	8	20.5	5	12.8
6D - Lớp thực nghiệm	40 hs	15	37.5	23	57.5	2	5.0	0	0.0

Qua kết quả khảo sát ta thấy sự khác biệt rõ ràng giữa lớp thực nghiệm và lớp đối chứng. Tất cả các học sinh đã thích hoạt động luyện tập, tỉ lệ học sinh rất học sinh rất thích và thích tăng lên rõ rệt.

Kết quả khảo sát năng lực của HS

Lớp	Số học sinh	Điểm 9 -> 10		Điểm 7 -> 8		Điểm 5 -> 6		Điểm 2 -> 4		Điểm 0 -> 1	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
6C - Lớp đối chứng	39 HS	4	10.3	21	53.8	10	25.6	4	10.3	0	0.0
6D - Lớp thực nghiệm	40 HS	15	37.5	23	57.5	2	5.0	0	0.0	0	0.0

Qua bảng số liệu và biểu đồ ta thấy tỉ lệ HS đạt điểm trên trung bình tăng nhanh. Tỉ lệ HS đạt được điểm 9-10 tăng hơn gấp 3 lần. Đặc biệt không còn học sinh dưới trung bình.

Sau quá trình thực nghiệm việc đổi mới phương pháp trong dạy học cho học sinh 6D ở trường THCS Chuyên Mỹ, tôi thu được một số kết quả như sau: kết

quả đã hoàn thành so với kế hoạch đề ra. Khi giáo viên cho lớp thực nghiệm làm bài kiểm tra (hình thức trắc nghiệm) để đánh giá tình hình nắm kiến thức của học sinh sau thời gian áp dụng các phương pháp, yêu cầu các em hoàn thành phiếu đánh giá quá trình thực hiện, kết quả khảo sát từ 6 nhóm cho thấy đa số các em đạt điểm từ khá trở lên ở bài tập trắc nghiệm, 100% học sinh nhận định rằng các em hài lòng và thích hình thức học tập như vậy. Qua quá trình thực nghiệm, bước đầu khẳng định tính khả thi của biện pháp. Khi được áp dụng thực hiện thường xuyên không những phát huy tính chủ động, tích cực của học sinh mà còn góp phần không nhỏ vào việc nâng cao chất lượng dạy học phân môn Địa Lý, môn Lịch sử và Địa lý ở Trường THCS Chuyên Mỹ - Phú Xuyên - Hà Nội.

II. Kết luận:

Môn Địa lý trong nhà trường có nội dung khá phong phú và có tính thực tiễn cao. Sử dụng video clip trong dạy học Địa lý 6 là một phương pháp hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng dạy học và phát triển năng lực học tập của học sinh. Cần tiếp tục nghiên cứu và phát triển phương pháp này để áp dụng rộng rãi trong nhà trường.

III. Kiến nghị đề xuất:

Đối với giáo viên: Để có một tiết học hiệu quả, giáo viên cần phải có sự đầu tư về đồ dùng, thiết bị, phải sử dụng thành thạo công nghệ thông tin, tìm hiểu, sưu tầm thông tin từ nhiều nguồn, đầu tư sáng tạo và lựa chọn những video phù hợp với mục tiêu bài học đồng thời chú trọng phát triển những năng lực và phẩm chất của học sinh theo định hướng của chương trình GDPT hiện hành. Có như vậy, giáo viên mới có đủ cơ sở để tự tin, vững vàng tổ chức những giờ dạy học nhẹ nhàng, hiệu quả, giúp học sinh có cách nhìn thêm rộng mở, thêm yêu thương con người và đất nước Việt Nam.

Đối với tổ chuyên môn: Tăng cường trao đổi, thảo luận xây dựng các chuyên đề/chủ đề dạy học trong các buổi sinh hoạt chuyên môn, bồi dưỡng thêm phương pháp giảng dạy, từng bước nâng cao chất lượng bộ môn.; thường xuyên sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học nhằm trao đổi, thảo luận đưa ra những kỹ thuật và phương pháp dạy học phù hợp với đối tượng học sinh.

Đối với nhà trường: cần tạo điều kiện cho giáo viên đổi mới các hình thức, phương pháp tổ chức các hoạt động phong phú, đa dạng để phát huy cao độ tính tích cực, chủ động của học sinh. Nhà trường cần đầu tư có sở vật chất, trang thiết bị dạy học hiện đại đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

Đối với phòng giáo dục và đào tạo:

Thường xuyên tổ chức các buổi tập huấn trao đổi kinh nghiệm cho giáo viên để giáo viên có cơ hội chia sẻ kinh nghiệm, tháo gỡ những khó khăn trong quá trình dạy học.

Có hướng dẫn cụ thể về cách lựa chọn và sử dụng video clip trong dạy học.

Trên đây là một số kinh nghiệm của bản thân về **“Sử dụng videoclip nhằm tạo hứng thú và nâng cao hiệu quả trong dạy học phân môn Địa lí 6”**. Tuy nhiên, thời gian nghiên cứu chưa nhiều, trong quá trình tổ chức thực hiện biện pháp, do sự hạn chế của bản thân chắc chắn khó tránh khỏi những thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của Ban giám khảo để cho giải pháp của tôi được đầy đủ và hoàn thiện hơn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!.

Chuyên Mỹ, ngày 15 tháng 3 năm 2024

Người viết

Phạm Thị Đủ

Tài liệu tham khảo

1. Ngô Thị Hải Yến, Nghiên cứu lí luận - Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam tháng 6/2017.
2. Nguyễn Minh Tuệ, Lê Thông (đồng chủ biên), *Dạy học phát triển năng lực môn Địa lí Trung học cơ sở*, NXB ĐHSP.
3. Đổi mới phương pháp dạy học ở trường Trung học cơ sở (Trần Kiều, Trần Đình Châu— NXB Giáo Dục Việt Nam)